

5. GENERALNA KONFERENCIJA ICOMOS-a

Moskva, Suzdalj, 21-27.5.1978.

Ivo Maroević

Restauratorski zavod Hrvatske, Zagreb

Krajem svibnja ove godine održana je u Moskvi i Suzdalju 5. Generalna konferencija ICOMOS-a /Medjunarodnog savjeta za spomenike kulture i spomeničke cjeline i simpozij s temom "Spomenici kulture u suvremenom društvu".

Iz Jugoslavije su konferenciji prisustvovali članovi Nacionalnog komiteta ICOMOS-a i to: Aleksandar Ninković, dipl.ing.arh. iz Republičkog zavoda za zaštitu spomenika kulture Bosne i Hercegovine, dr Ivo Maroević iz Restauratorskog zavoda Hrvatske, dr Kosta Balabanov iz Republičkog zavoda za zaštitu spomenika kulture Makedonije, Milan Zeleznik iz Regionalnog zavoda za zaštitu spomenika kulture iz Ljubljane, dr Dobroslav Pavlović iz S.R. Srbije i Nadja Kurtović-Folić, dipl.ing.arh. iz Pokrajinskog zavoda za zaštitu spomenika kulture Vojvodine.

Nakon redovite procedure, pozdrava, izbora radnih tijela, izvještaja predsjednika, glavnog tajnika i blagajnika najviše je diskusije izazvao prijedlog za reviziju Mletačke povelje i program rada ICOMOS-a za iduće razdoblje. Nakon opsežne rasprave u kojoj su sudjelovali i naši predstavnici s prijedlozima da se na medjunarodnom planu pokušaju definirati osnovni elementi i kriteriji prezentiranja spomenika /Ivo Maroević/ kao i da se jače naglasi i definira uloga i mjesto spomenika kulture u turizmu /Dobroslav Pavlović/, prihvaćen je program rada ICOMOS-a, ali nije prihvaćen tekst revizije Mletačke povelje, već je zaključeno da jedna medjunarodna radna grupa pripremi elemente za prihvaćanje nove povelje koja bi izrazila razvitak konzervatorske misli zadnjih desetljeća.

U novi Izvršni komitet ICOMOS-a predložen je i izabran dr Dobroslav Pavlović, tako da u ovom mandatu Jugoslavija opet ima predstavnika u ovom značajnom međunarodnom tijelu. Predsjednik ICOMOS-a i dalje je ostao prof. R.Lemaire iz Belgije.

Na simpoziju u Suzdalju s temom "Spomenici kulture u suvremenom društvu" dominiralo je deset glavnih tema:

- Spomenici kulture i humanizam,
- odgojna uloga spomenika kulture,
- spomenici kulture u gradskoj okolini,
- spomenici kulture u seoskoj okolini,
- spomenici kulture i kulturni identitet,
- povijesne gradjevine: njihova uloga u gospodarskom i društvenom razvitku,
- spomenici kulture i omladina,
- spomenici kulture i turizam,
- javno mnijenje i sigurnost spomenika kulture,
- spomenici kulture kao činitelj u međunarodnoj suradnji.

Od naših kolega saopćenje su podnijeli Milan Železnik, dr Kosta Balabanov i dr Dobroslav Pavlović.

Na kraju simpozija usvojena je rezolucija, koja daje neke nove smjernice za odnos prema zaštiti spomenika kulture i politici koja se na tom planu kreira. Naročito su naglašena područja unutar kojih treba pojačati i unaprijediti djelovanje u nailazećem razdoblju. Zbog važnosti rezolucije objavljujemo integralni tekst rezolucije, koja je jednoglasno usvojena i prihvaćena kao temelj za međunarodnu akciju i akcije na pojedinom nacionalnom planu u idućem razdoblju.

R E Z O L U C I J A

Sudionici Međunarodnog simpozija "Povijesni i kulturni spomenici u modernom društvu", koji su se sakupili u Suzdalju /SSSR/ od 24.-25. svibnja 1978. prigodom V Generalne skupštine Međunarodnog savjeta za spomenike i spomeničke cjeline /ICOMOS/ i predstavljali 60 zemalja sa svih kontinenata svijeta

sa zadovoljstvom spominju porast interesa za probleme zaštite spomenika kulture i mjesta spomeničkih vrijednosti, koji dolazi do izražaja u javnom mnijenju, djelovanju vlada i različitih institucija u mnogim zemljama svijeta,

posebno napominju važnu ulogu međunarodnih tijela, posebice organizacija UNESCO, čije su konvencije i preporuke za zaštitu kulturne baštine od velike važnosti za organizacije u mnogim zemljama,

konstatiraju znatan napredak ostvaren na području zaštite i korištenja povijesnih spomenika /kulture/,

svjesni znatnog doprinosa ICOMOS-a, koji ujedinjuje 56 nacionalnih komiteta iz raznih zemalja svijeta u unapređivanju ovog procesa,

i takodjer svjesni opasnosti za kulturnu baštinu u modernom svijetu, koja danomice raste, opasnosti koja zahtijeva energično uplitanje i protuakciju otkrivanjem važnosti spomenika kulture za moderno društvo, sprečavanjem takve opasnosti i proširenjem zaštitnih mjera na nacionalnim i međunarodnim razinama,

izražavaju u ime sudionika V Generalne skupštine ICOMOS-a i simpozija, svoju zahvalnost vladi SSSR, Ministarstvu kulture SSSR, Sovjetskom nacionalnom komitetu ICOMOS-a i lokalnim vlastima za njihovo gostoprimstvo i dobru organizaciju rada.

Nakon što su saslušali izvještaje i saopćenja koja su na Simpoziju iznijeli međunarodni eksperti i nakon što su porazgovarali o pro-

blemima koji su se tamo pojavili, sudionici Simpozija:

- *naglašavaju pozitivne promjene u zaštiti čovjekovog okoliša koji uključuje tradicionalnu /seosku/ arhitekturu i povijesni krajolik isto kao i ostale kulturne vrijednosti koje su stvorile prethodne generacije i uspjeh koji se postiže u njihovom uključivanju u okvir društvenog i kulturnog života modernog društva;*
- *priznaju da povijesni i kulturni spomenici upotrijebljeni na takve načine ispunjavaju široki krug namjena, unapredjuju kulturnu identifikaciju pojedinaca i naroda, pridonose moralnim, etičkim i estetskim standardima;*
- *ističu da kulturna baština unapredjuje aktivne veze medju svim ljudima, njihovo uzajamno razumijevanje i veće poštovanje, povjerenje i mir medju narodima;*
- *ustanovljuvaju da, premda raste važnost povijesnih i kulturnih spomenika, negativni činitelji koji djeluju na vrijednost, cjelovitost i dostajanstvo spomenika kulture postoje svugdje; npr. brza urbanizacija ima negativne učinke na kulturnu baštinu, a prate je prenagljene i ponekad grube arhitektonske odluke i primjena gradjevnih metoda koje ne osiguravaju cjelovitost arhitektonske slike gradova i gradskih cjelina;*
- *ukazuju na teškoće kad se želi osigurati skladno upotpunjenje spomenika kulture i novih gradjevina, posebice onih koje uvjetuju različite razine komfora u novim i starim strukturama, visoke cijene zemljišta u gradskim središtima i špekulacija zemljištem koja se razvija kao neposredni rezultat tog procesa;*
- *uzimajući u obzir sve što je prije rečeno i težeći da se podrže norme i principi koje su postavili UNESCO i ICOMOS, sudionici Simpozija preporučuju:*

Organizacijske mjere, istraživanja

Promaknuti poboljšanja u zakonodavstvu, koje se odnosi na zaštitu spomenika kulture, kako bi ono bilo djelotvornije i sveobuhvatnije.

Unaprijediti stvaranje državnih i javnih tijela i institucija koje bi se bavile općim problemima zaštite i iskorištavanja spomenika kulture i važnim posebnim temama kao što su: problemi starenja i propadanja struktura i materijala, profesionalne metode rehabilitacije, a naročito problemima propadanja kamenih i opečnih površina, korozije metala, oštećenja drveta i kvalitete novih materijala koji se upotrebljavaju u restauriranju.

Informacije, obrazovanje i školovanje

Unaprijediti razmjenu tehničkih dostignuća i iskustva na području zaštite i korištenja povijesnih i kulturnih spomenika.

Široko rasprostrijeti obavijesti koje se tiču povijesnih i kulturnih spomenika, no priredjene tako da stimuliraju interes dnevnog tiska, časopisa, znanosti, kinematografije, TV i radija.

Iskoristiti povijesne i kulturne spomenike za srednje i visoko obrazovanje i izvanškolski rad dovodjenjem studenata i mladih ljudi da otkriju, opišu i zapaze spomenike kulture, da sudjeluju u arheološkim iskopavanjima i u restauriranju spomenika kulture.

Stvarati društva koja će okupljati ljude svih slojeva kao članove, u cilju populariziranja konzerviranja spomenika kulture i razvijanja javnog mnijenja u korist zaštite spomenika kulture.

Stalno čuvati povijesni okoliš i osiguravati njegovo uključivanje u moderni život, skladno upotpunjavanje stare i nove arhitekture i čuvanje cjelovitosti arhitektonskih cjelina.

Stalno štiti seoski povijesni krajolik.

Osigurati da etno parkovi upotrijebljeni kao sredstvo zaštite određenih spomenika kulture, izbjegavaju komercijalne djelatnosti, stilizacije i teatralizacije.

Turizam

Popularizirati ideju turističkog upotrebljavanja spomenika i spomeničkih cjelina što je više moguće, ali onoliko koliko oni podnose, da bi se izbjeglo njihovo natrpavanje tradicionalnim turističkim atrakcijama, kao i opasnost od razaranja i oštećenja izuzetno brojnim posjetama. Težiti prema dizanju kulturne i informacijske razine turizma i ohrabriti i razviti publiciranje prikladnih vodiča - knjiga.

Međunarodna suradnja

Sudionici Simpozija izražavaju svoje uvjerenje da će najširoom ekspanzijom međunarodne suradnje nacionalnih komiteta ICOMOS-a i ICOM-a, u duhu završnog dokumenta iz Helsinkia i UNESCO-ve konvencije "Zaštita svjetske kulturne i prirodne baštine" porasti važnost kulturne baštine kao elementa progresa humanizma i mira, što je izvor blagostanja svakog pojedinca i čitavog čovječanstva.

Suzdalj, 25.5.1978.